

Vyhodnotenie výsledku, priebehu a skúseností šiesteho kola hromadného výberového konania na voľné miesto sudcu a hosťujúceho sudcu (21.06.2021-01.07.2021)

V dňoch 21. júna 2021 až 1. júla 2021 sa uskutočnilo šieste hromadné výberové konanie na miesto sudcov (HVK). Po piatykrát sa Justičná akadémia Slovenskej republiky zapojila do hromadného výberového konania ako správca určených databáz pre písomnú časť výberového konania.

I. Celkové zhodnotenie HVK

V porovnaní s predchádzajúcimi kolami hromadných výberových konaní je možné badať pokles úspešnosti uchádzačov tak v jednotlivých etapách výberového konania, ako aj v celkovom pohľade.

Šieste kolo HVK sa vyznačovalo druhou najnižšou úspešnosťou uchádzačov na HVK vôbec. Celkový výsledok HVK po oboch častiach bol 13,45 %. Kolísajúca a klesajúca úspešnosť nepochybne otvára otázky nastavenia systému výberu čo do parametrov, náročnosti zadaní, ale aj kvality uchádzačov. Zároveň otvára otázku, aká by mala byť optimálna úspešnosť uchádzačov na HVK.

Oddelenie justičných databáz intenzívne počas roka 2020 pracovalo na príprave jednotlivých častí písomnej časti HVK a najmä na zjednotení ich náročnosti (vrátane formulačného štýlu, kritérií na preverovaný obsah či zdrojových podkladov), a to podľa záverov diskusného fóra, zorganizovaného na pôde Justičnej akadémie na jeseň 2020. V roku 2021 do uskutočnenia šiesteho kola HVK boli podklady aktualizované a spracované do podoby zodpovedajúcej ustanoveným kritériám z roku 2020, predovšetkým vo vzťahu k náročnosti.

Celková úspešnosť uchádzačov sa oproti minulým kolám HVK podstatne znížila. Po písomnej časti sa štatisticky znížila oproti úspešnosti v predchádzajúcich kolách a málo sa zvýšila oproti poslednému HVK v decembri 2020 (2017 – 19,68 %; 2018 – 24,30 %; 2019 – 30,60 %, 9/2020 – 20,65 %, 12/2020 – 11,25 %, 6/2021 – 14,29 %), to isté platí aj o celkovej úspešnosti po ústnej časti (v rokoch 2017 a 2018 bola úspešnosť viac ako 19 %, v roku 2019 cca 27 %, v septembri 2020 to bolo necelých 19 %, v decembri 2020 išlo o 10,63 % a v júni 2021 sa celková úspešnosť pohybovala na úrovni 13 %). Podrobné tabuľky s výsledkami sú obsiahnuté v prílohe.

Z celkového zhodnotenia výsledkov vyplýva opäť niekoľko **všeobecných záverov**.

Približne **štvrtina prihlásených uchádzačov sa vôbec nezúčastnila** výberového konania. Nielen čo do pomeru, ale aj v absolútnych číslach ide o približne rovnaký stav ako v predchádzajúcich kolách HVK (2017: 188 zúčastnených z 264 prihlásených, 2018: 181 zúčastnených z 261 prihlásených, 2019: 183 zúčastnených z 237 prihlásených, 9/2020: 155 zúčastnených z 261 prihlásených, 12/2020: 160 zúčastnených z 267 prihlásených, 6/2021: 119 zúčastnených zo 162 prihlásených). Dôvodom neúčasti môže byť stále viacero skutočností. Domnievame sa, že naďalej prevažuje to, že sa jeden uchádzač prihlásil do výberového konania na viaceré krajské sudy, resp. že sa do výberového konania prihlásili aj takí uchádzači, ktorí nesplnili kritériá, či boli naďalej ovplyvnení nepriaznivou pandemickou situáciou. Pomer prihlásených k reálne zúčastneným, v percentuálnom vyjadrení 73,46 %, sa však v tomto roku priblížil opäť na hodnoty z roku 2019 (pomer bol 77,21 %).

Pokiaľ ide o **rozloženie jednotlivých uchádzačov podľa povolania**, ktoré v čase výberového konania vykonávali, možno štatisticky zhrnúť, že z celkového počtu 119 zúčastnených uchádzačov sa HVK v júni 2021 zúčastnilo 69 vyšších súdnych úradníkov (z toho jedna osoba t. č. na RD), 2 justiční čakatelia, 9 asistentov sudcov NS SR, 1 analytik z Najvyššieho súdu SR, ďalej 28 advokátov (1 pôsobí aj ako externý poradca na Ústavnom súde SR), 2 advokátski koncipienti, 5 právnikov v rôznych inštitúciách, z toho dvaja

ako predchádzajúce zamestnanie uvádzali aj pôsobenie ako vyšší súdni úradníci v trvaní 5 a 7 rokov, 1 kontrolórka samosprávneho kraja, 1 zamestnanec mesta a 1 vedúca odboru ľudských zdrojov, ktorá predtým pôsobila 11 rokov na súde ako vyššia súdna úradníčka.

Pokiaľ ide o **rozloženie jednotlivých úspešných uchádzačov podľa povolania**, ktoré v čase výberového konania vykonávali, možno štatisticky zhrnúť, že z celkového počtu 16 úspešných uchádzačov na HVK ukončenom v júli 2021 bolo úspešných 9 vyšších súdnych úradníkov, 1 justičná čakatelka, 1 asistent sudcu Najvyššieho súdu SR a 5 advokátov.

Aj v tomto výberovom konaní je možné vidieť **zníženie doterajšej výraznej rodovej nerovnosti**. Výberového konania sa zúčastnilo 50 mužov a 69 žien (cca 42 % uchádzačov bolo mužov). V tomto kole HVK sa však v celkových výsledkoch tento rozdiel medzi pohlaviami neprejavil. Spomedzi 16 úspešných uchádzačov bolo úspešných 7 žien a 9 mužov (t.j. 56,25 % úspešných bolo mužského pohlavia), po prvýkrát bolo úspešnejších viac mužov ako žien. V tomto kole sa prvýkrát nepotvrdila v oboch štatistických ukazovateľoch rodová nerovnosť.

Skúsenosti výberových komisií potvrdzujú, že rozdelenie písomnej časti do dvoch dní je naďalej vhodným riešením pri realizácii výberových konaní, a to nielen z pohľadu uchádzača, ale aj zo strany členov komisií a administratívneho podporného personálu. Dáva tiež väčší priestor na tvorivé etapy písomnej časti výberového konania (prípadové štúdie, spracovanie rozsudkov). Na druhú stranu, dĺžka celkového procesu výberu (3 pracovné dni) vplýva na ochotu potenciálnych členov výberových komisií zúčastňovať sa výberového konania.

Základné trendy písomnej časti HVK nastolené predchádzajúcimi kolami HVK sa potvrdili, resp. zásadne sa nezmenili. **Každá etapa písomnej časti HVK viedla k selekcii uchádzačov (testy s úspešnosťou uchádzačov 49,6 %, prípadové štúdie 56 %, preklady 72,7 % a spisy 70,8 %)**. Avšak výsledky uchádzačov v testoch a aj v prípadových štúdiách sú na najnižšej úrovni doteraz. Dôvodom zníženia úspešnosti by mohla byť zmena testových otázok, ktoré boli uverejnené v rovnaký deň, ako bolo vyhlásené piate hromadné výberové konanie (pričom je otáznе, či uchádzači vôbec reflektovali túto zmenu a nepripravovali sa podľa pôvodných a neaktuálnych zadaní testových otázok), ale tiež doplnenie a obmena databázy prípadových štúdií.

Význam ústnej časti sa zo štatistického pohľadu znižuje. V tomto kole HVK bol však v ústnej časti neúspešný len jeden uchádzač, ktorý neprospeš. Pre porovnanie, v HVK v roku 2017 bolo v ústnej časti úspešných až 36 z 37 uchádzačov a v roku 2018 bolo v ústnej časti úspešných len 34 zo 44 uchádzačov (z 10 neúspešných na ústnej časti neuspelo 6 uchádzačov na psychologickom posúdení, hodnotenie 4 neúspešných uchádzačov bolo založené predovšetkým na posúdení skôr osobnostných než odborných predpokladov). V roku 2019 bolo neúspešných celkom 6 uchádzačov (3 neprospeš na psychologickom posúdení a 3 nedosiahli v ústnej časti potrebný počet bodov). V septembri 2020 boli v ústnej časti neúspešní celkom 3 uchádzači (1 neprospeš v psychologickom posúdení a 2 neprospeš na ústnej časti). V decembrovom HVK v roku 2020 bol neúspešný jeden uchádzač, ktorý neprospeš v psychologickom posúdení.

K porovnaniu výsledkov všetkých doteraz realizovaných hromadných výberových konaní pozri prílohu č. 1 k tomuto pracovnému materiálu.

II. Skúsenosti z jednotlivých častí písomnej skúšky

a) Testové úlohy

Úspešnosť zúčastnených uchádzačov v testoch bola **49,6 %**. Grafické zhodnotenie výsledkov testu je v prílohe č. 2.

Skúsenosti z posledných výberových konaní nás viedli k tomu, aby sme pripravili nové testové otázky jednotného formátu. Tieto nové testové otázky boli zverejnené spolu s vyhlásením druhého hromadného výberového konania v roku 2020. Práve zmena testových otázok mohla spôsobiť nižšiu úspešnosť vo vypracovaní testu.

Skúsenosti skúšobných komisií indikovali, že uchádzači často vypúšťali z prípravy niektoré právne odvetvia, ktoré nie sú štatisticky výraznejšie zastúpené v otázkach, resp. v ustálenej štruktúre testov.

Pre zlepšenie výsledkov na testoch navrhujeme zvýšiť počet otázok, čím sa zníži význam prípadnej chybovosti či nepochopenia konkrétnej otázky, resp. obyčajného šťastia pri losovaní otázok, ale aj lepšie preverí celkový prehľad uchádzača.

b) Prípadové štúdie

Úspešnosť zúčastnených uchádzačov v prípadových štúdiách bola **56 %**.

Prípadové štúdie nedoznali v tomto kole hromadných výberových konaní väčších zmien, s výnimkou pravidelnej aktualizácie. Väčšie množstvo prípadových štúdií bolo spracovaných podľa rozhodnutí Najvyššieho súdu SR zverejnených v Zbierke. Skúsenosti skúšobných komisií indikovali, že prípadovými štúdiami boli zistené aj zásadné nedostatky pri právnych úvahách uchádzačov.

Do budúca stále považujeme za potrebné, aby prípadové štúdie umožnili preveriť **právne úvahy** uchádzača. Zisťovanie skutkového stavu (a vyhodnocovanie dôkazov, zhodnotenie unesenia dôkazného bremena) má byť posudzované v rámci vypracovania rozhodnutí, teda v inej fáze výberového konania.

Aj prípadové štúdie majú svoje miesto a funkciu. Na rozdiel od spracovania rozsudku, kde v danom časovom limite musí uchádzač či uchádzačka preukázať množstvo rôznych zručností a schopností, v rámci prípadovej štúdie sa môže uchádzač sústrediť len na pomerne úzky právny problém. Preto môžu a majú byť čo do právnej úvahy zložitejšie než rozsudky.

V tomto kole si každá z výberových komisií vyžrebovala rozdielne prípadové štúdie.

c) Preklady

Úspešnosť zúčastnených uchádzačov v prekladoch bola **72,7 %**.

Zmeny v rámci prekladov boli uskutočnené už v predchádzajúcich kolách HVK, keď Justičná akadémia reagovala na pripomienky ohľadom náročnosti textu na preklady, kde bolo vytykané, že často ide o problematiku, s ktorou sa sudcovia nestretávajú, a že uchádzači „otrocky“ doslovne prekladajú vzorový a veľmi náročný text.

Podkladom pre preklad je text, ktorý má spĺňať tri podmienky:

- rozsah textu je ustanovený na 1 600 – 2 200 znakov (vrátane medzier), pričom tento v zásade zodpovedal doterajšiemu rozsahu prekladov,
- text nesmie obsahovať právny inštitút neznámy slovenskému právnemu poriadku a
- text musí mať určitý vzťah k slovenskému právnemu poriadku, k situáciám, pri ktorých je možné, že sa sudca okresného súdu stretne.

K textu, ktorý je v cudzom jazyku zvolenom uchádzačom, sú formulované 3 – 4 jednoduché otázky, tiež v uchádzačom zvolenom cudzom jazyku, ktorými sa overovalo porozumenie textu (napríklad: určite, kto bol stranou sporu; uveďte argumentáciu krajského súdu; uveďte kritériá, ktorých splnenie súd vyžadoval), pričom

formulácia otázky musí používať rovnaké termíny ako zdrojový text. Len jedna z otázok bola zameraná na samotný preklad cudzieho textu a prekladaný text bol rozsahovo obmedzený v zásade na 1 – 3 vety.

Cielene pritom neboli komisiám dané žiadne odporúčania čo do hodnotenia jednotlivých otázok z dôvodu, aby mohla komisia zhodnotiť reálne schopnosti porozumieť textu.

Z pohľadu Justičnej akadémie ide o vhodný spôsob preverovania prekladu textu, resp. porozumenia kontextu textu. Vyplýva to aj z nového návrhu vyhlášky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o výberovom konaní na funkciu sudcu.

d) Súdne rozhodnutia

Úspešnosť zúčastnených uchádzačov po oboch súdnych rozhodnutiach bola **70,8 %**.

Spisy pre vypracovanie rozsudkov v trestných a netrestných veciach sú vyberané zo zdrojov, ktoré boli na účel výberových konaní poskytnuté Justičnej akadémii jednotlivými súdmi. Opätovne prízvukujeme, že kvalita v spise založeného rozhodnutia nie je vôbec relevantná pre posúdenie vhodnosti spisu daného uchádzačovi na účel spracovania rozhodnutia. Súlad vypracovania uchádzača so vzorovým rozhodnutím nemá byť hodnotený. Odborne fundovaná komisia má dostatočný priestor pre vlastné posúdenie veci a zhodnotenie aj alternatívnych záverov uchádzača.

Justičná akadémia v súvislosti s posudzovaním spisov dala k dispozícii vo väčšine spisov aj vzorové riešenia hodnotiteľom, resp. zoznam otázok, ktorých posúdenie hodnotiteľ považoval za dôležité.

III. Odporúčania

Vo všeobecnosti, s cieľom skvalitnenia výberového procesu, naďalej považujeme za potrebné a vhodné zorganizovať metodické stretnutie členov výberových komisií, za účelom širšej diskusie o tom, akých chýb či nedostatkov sa uchádzači najčastejšie dopúšťajú v jednotlivých etapách HVK s otvorenejším hodnotením (preklad, rozsudky) a ako majú byť sankcionované, ako aj o tom, ako intenzívnejšie zapojiť predstaviteľov výberových komisií do prípravy podkladov pre jednotlivé časti databázy.

Justičná akadémia pretavila svoje skúsenosti aj do pripomienok k návrhu novej vyhlášky upravujúcej HVK.

Príloha č. 1

VYHODNOTENIE HVK 21.06.-22.06.2021										
Súd	Počet voľných miest	Počet prihlásených uchádzačov	Počet zúčastnených uchádzačov	Počet úspešných uchádzačov po teste	Počet úspešných uchádzačov po prípadovej štúdii	Počet úspešných uchádzačov po preklade	Počet úspešných uchádzačov po vypracovaní rozhodnutí	Celková percentuálna úspešnosť uchádzačov na písomnej časti VK	Počet úspešných uchádzačov po ústnej časti VK	Celková percentuálna úspešnosť uchádzačov na HVK
KS BA	25	49	35	23	13	7	7	20,00%	6	17,14%
KS TT	12	14	7	1	0	0	0	0,00%	0	0,00%
KS NR	17	11	9	1	0	0	0	0,00%	0	0,00%
KS TN	14	4	4	2	0	0	0	0,00%	0	0,00%
KS BB	25	20	17	8	2	1	1	5,88%	1	5,88%
KS ZA	20	17	16	12	8	7	3	18,75%	3	18,75%
KS KE	15	26	18	6	6	5	4	22,22%	4	22,22%
KS PO	20	21	13	6	4	4	2	15,38%	2	15,38%
	148	162	123	59	33	24	17	14,29%	16	13,45%

VYHODNOTENIE HVK 07.12.-08.12.2020										
Súd	Počet voľných miest	Počet prihlásených uchádzačov	Počet zúčastnených uchádzačov	Počet úspešných uchádzačov po teste	Počet úspešných uchádzačov po prípadovej štúdii	Počet úspešných uchádzačov po preklade	Počet úspešných uchádzačov po vypracovaní rozhodnutí	Celková percentuálna úspešnosť uchádzačov na písomnej časti VK	Počet úspešných uchádzačov po ústnej časti VK	Celková percentuálna úspešnosť uchádzačov na HVK
KS BA	20	80	48	19	6	6	6	12,50%	5	10,42%
KS TT	15	32	13	5	4	4	4	30,77%	4	30,77%
KS NR	15	16	11	3	3	3	3	27,27%	3	27,27%
KS TN	13	15	9	1	1	1	1	11,11%	1	11,11%
KS BB	25	29	21	5	1	1	1	4,76%	1	4,76%
KS ZA	20	28	17	9	4	3	1	5,88%	1	5,88%
KS KE	15	38	24	10	4	4	2	8,33%	2	8,33%
KS PO	20	29	17	8	0	0	0	0,00%	0	0,00%
	143	267	160	60	23	22	18	11,25%	17	10,63%

VYHODNOTENIE HVK 07.09.-08.09.2020

Súd	Počet voľných miest	Počet prihlásených uchádzačov	Počet zúčastnených uchádzačov	Počet úspešných uchádzačov po teste	Počet úspešných uchádzačov po prípadovej štúdii	Počet úspešných uchádzačov po preklade	Počet úspešných uchádzačov po vypracovaní rozhodnutí	Celková percentuálna úspešnosť uchádzačov na písomnej časti VK	Počet úspešných uchádzačov po ústnej časti VK	Celková percentuálna úspešnosť uchádzačov na HVK
KS BA	25	78	47	31	27	23	16	34,04%	14	29,79%
KS TT	20	38	19	9	8	7	6	31,58%	6	31,58%
KS NR	15	17	8	6	6	6	2	25,00%	2	25,00%
KS TN	10	12	4	3	0	0	0	0,00%	0	0,00%
KS BB	20	27	22	17	9	7	4	18,18%	3	13,64%
KS ZA	20	23	15	12	1	1	1	6,67%	1	6,67%
KS KE	15	38	24	6	2	2	2	8,33%	2	8,33%
KS PO	20	28	16	7	4	1	1	6,25%	1	6,25%
	145	261	155	91	57	47	32	20,65%	29	18,71%

VYHODNOTENIE HVK 27.05.-28.05.2019

Súd	Počet voľných miest	Počet prihlásených uchádzačov	Počet zúčastnených uchádzačov	Počet úspešných uchádzačov po teste	Počet úspešných uchádzačov po prípadovej štúdii	Počet úspešných uchádzačov po preklade	Počet úspešných uchádzačov po vypracovaní rozhodnutí	Celková percentuálna úspešnosť uchádzačov na písomnej časti VK	Počet úspešných uchádzačov po ústnej časti VK	Celková percentuálna úspešnosť uchádzačov na HVK
KS BA	26	75	61	38	17	16	12	19,67%	9	14,75%
KS TT	10	19	12	5	5	5	5	41,67%	5	41,67%
KS NR	12	16	13	10	10	9	7	53,85%	6	46,15%
KS TN	6	16	11	10	7	7	7	63,63%	6	54,54%
KS BB	17	29	22	11	8	6	5	22,72%	5	22,72%
KS ZA	13	19	18	13	11	10	8	44,44%	7	38,89%
KS KE	12	35	25	11	11	9	9	36,00%	9	36,00%
KS PO	14	28	21	13	6	3	3	14,29%	3	14,29%
	110	237	183	111	75	65	56	30,60%	50	27,32%

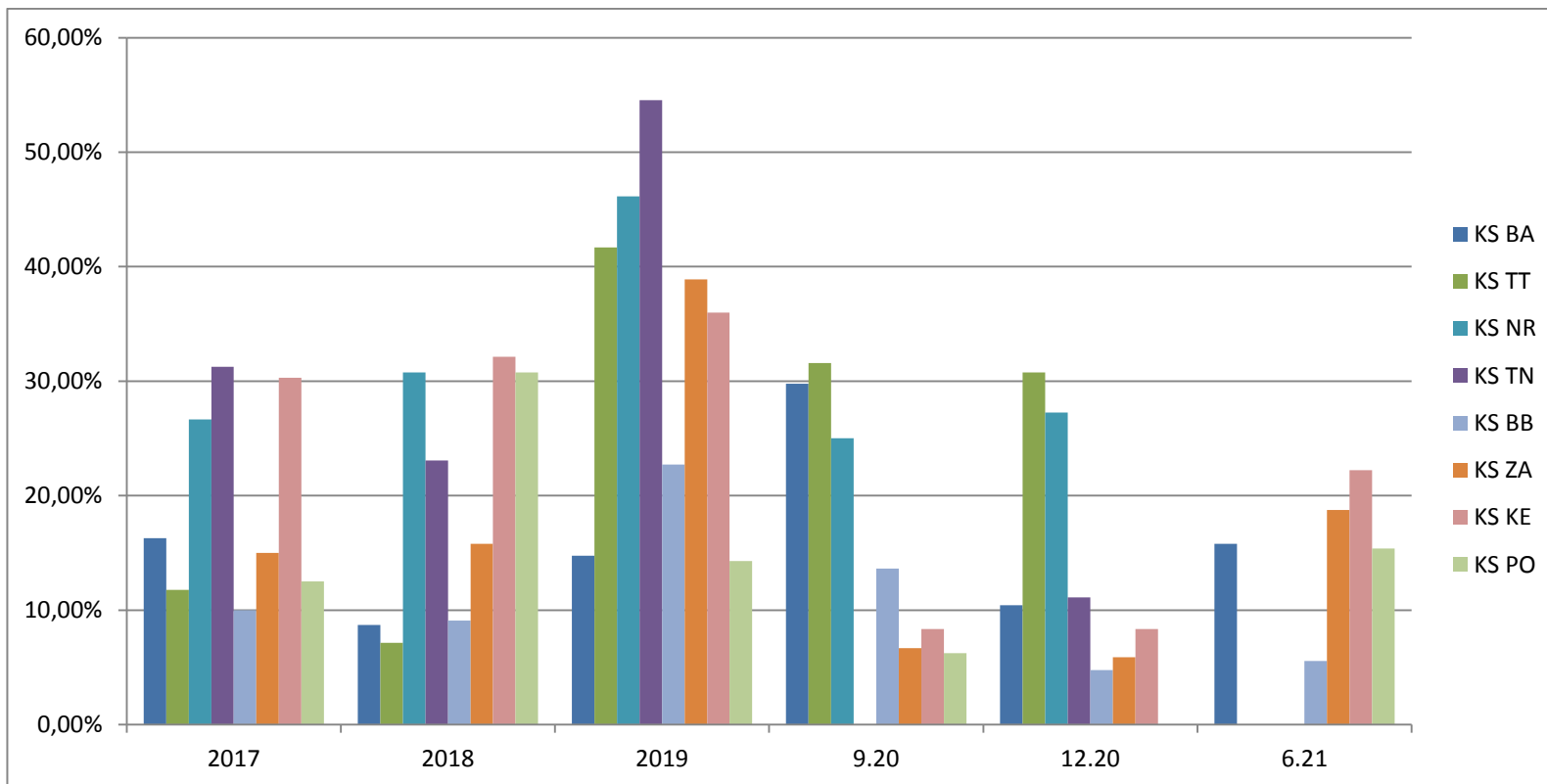
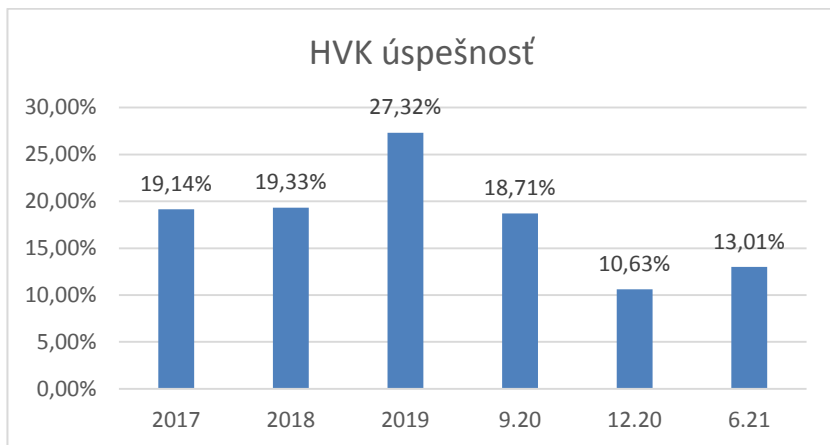
VYHODNOTENIE HVK 04.06.-05.06.2018

Súd	Počet voľných miest	Počet prihlásených uchádzačov	Počet zúčastnených uchádzačov	Počet úspešných uchádzačov po teste	Počet úspešných uchádzačov po prípadovej štúdii	Počet úspešných uchádzačov po preklade	Počet úspešných uchádzačov po vypracovaní rozhodnutí	Celková percentuálna úspešnosť uchádzačov na písomnej časti VK	Počet úspešných uchádzačov po ústnej časti VK	Celková percentuálna úspešnosť uchádzačov na HVK
KS BA	19	69	46	31	9	9	6	13,04%	4	8,70%
KS TT	8	26	14	3	1	1	1	7,14%	1	7,14%
KS NR	11	20	13	9	5	5	5	38,46%	4	30,77%
KS TN	5	15	13	4	4	4	4	26,67%	3	23,07%
KS BB	15	30	22	13	8	4	2	9,09%	2	9,09%
KS ZA	10	23	19	14	12	10	6	31,58%	3	15,79%
KS KE	15	41	28	15	12	12	10	35,71%	9	32,14%
KS PO	12	37	26	17	13	13	10	38,46%	8	30,77%
	95	261	181	106	64	58	44	24,30%	34	19,33%

VYHODNOTENIE HVK 27.11.2017

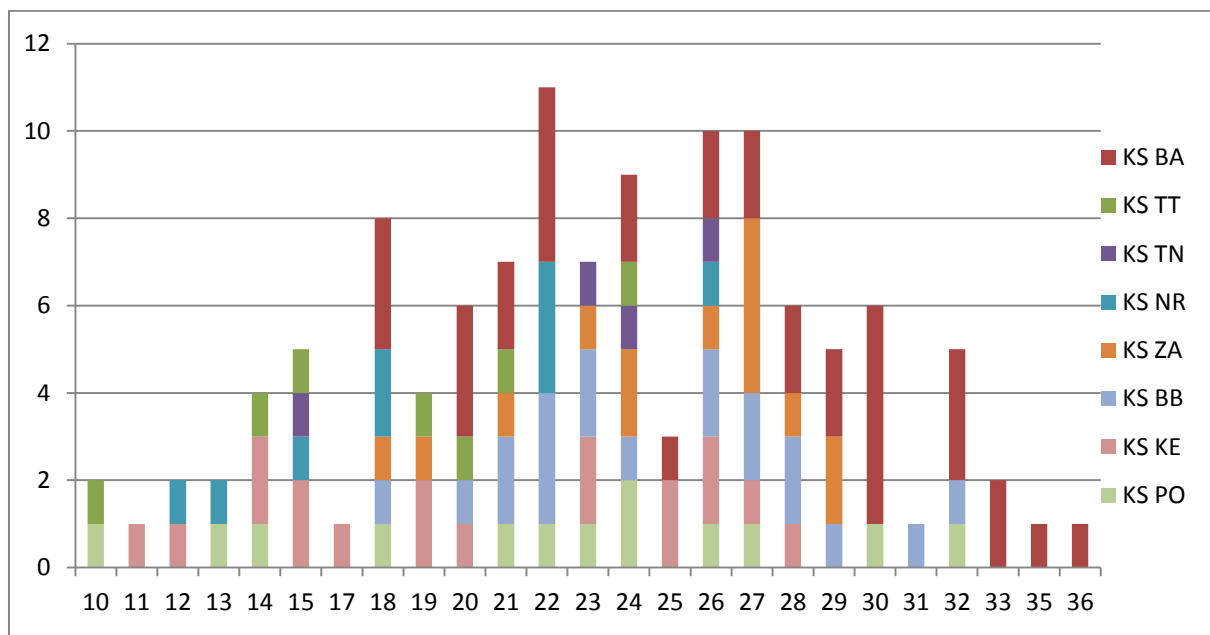
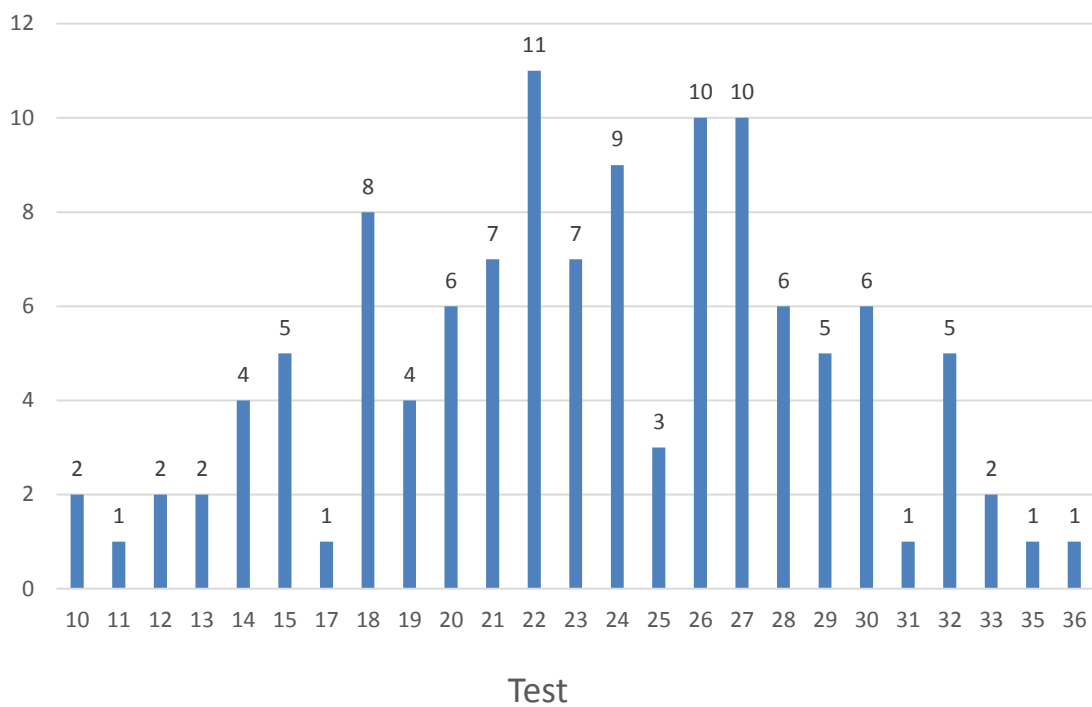
Súd	Počet voľných miest	Počet prihlásených uchádzačov	Počet zúčastnených uchádzačov	Počet úspešných uchádzačov po teste	Počet úspešných uchádzačov po prípadovej štúdii	Počet úspešných uchádzačov po preklade	Počet úspešných uchádzačov po vypracovaní rozhodnutí	Celková percentuálna úspešnosť uchádzačov na písomnej časti VK	Počet úspešných uchádzačov po ústnej časti VK	Celková percentuálna úspešnosť uchádzačov na HVK
KS BA	20	63	43	29	13	13	7	16,28%	7	16,28%
KS TT	10	27	17	3	3	2	2	11,76%	2	11,76%
KS NR	15	19	15	7	5	5	5	33,33%	4	26,66%
KS TN	10	23	16	5	5	5	5	31,25%	5	31,25%
KS BB	17	28	20	9	6	6	2	10%	2	10%
KS ZA	13	26	20	12	4	4	3	15%	3	15%
KS KE	25	48	33	19	10	10	10	30,30%	10	30,30%
KS PO	15	30	24	9	4	4	3	12,50%	3	12,50%
	125	264	188	93	50	49	37	19,68%	36	19,14%

Prehľad úspešnosti v HVK podľa rokov

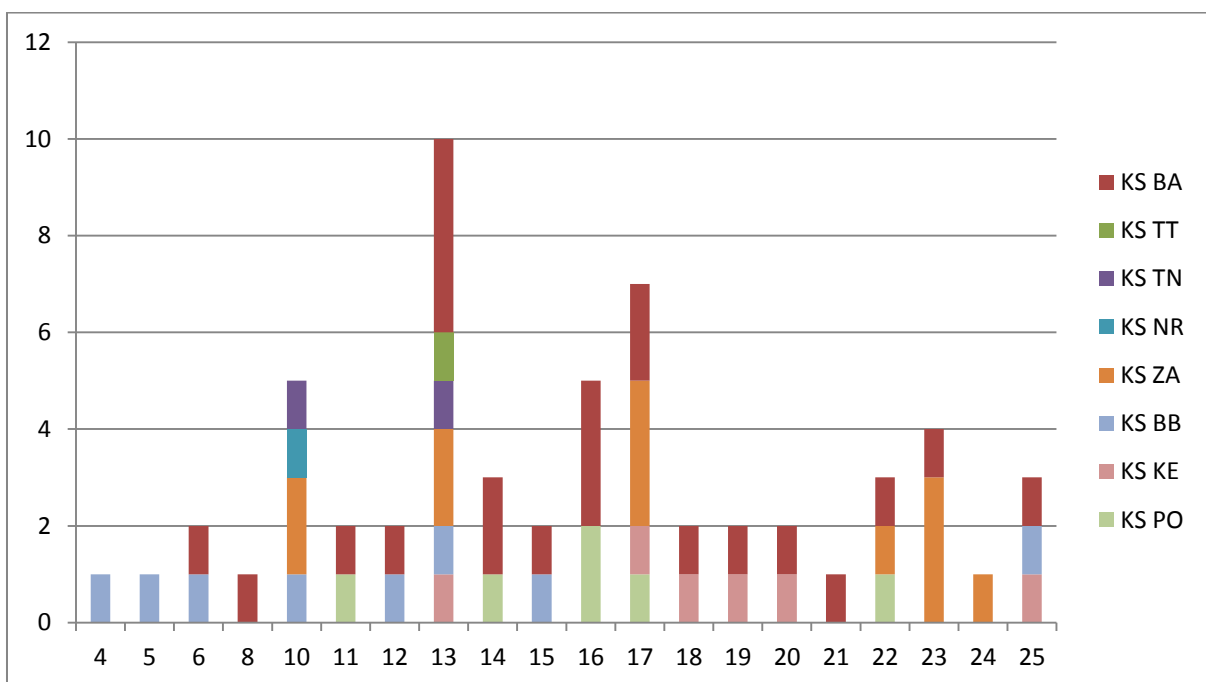
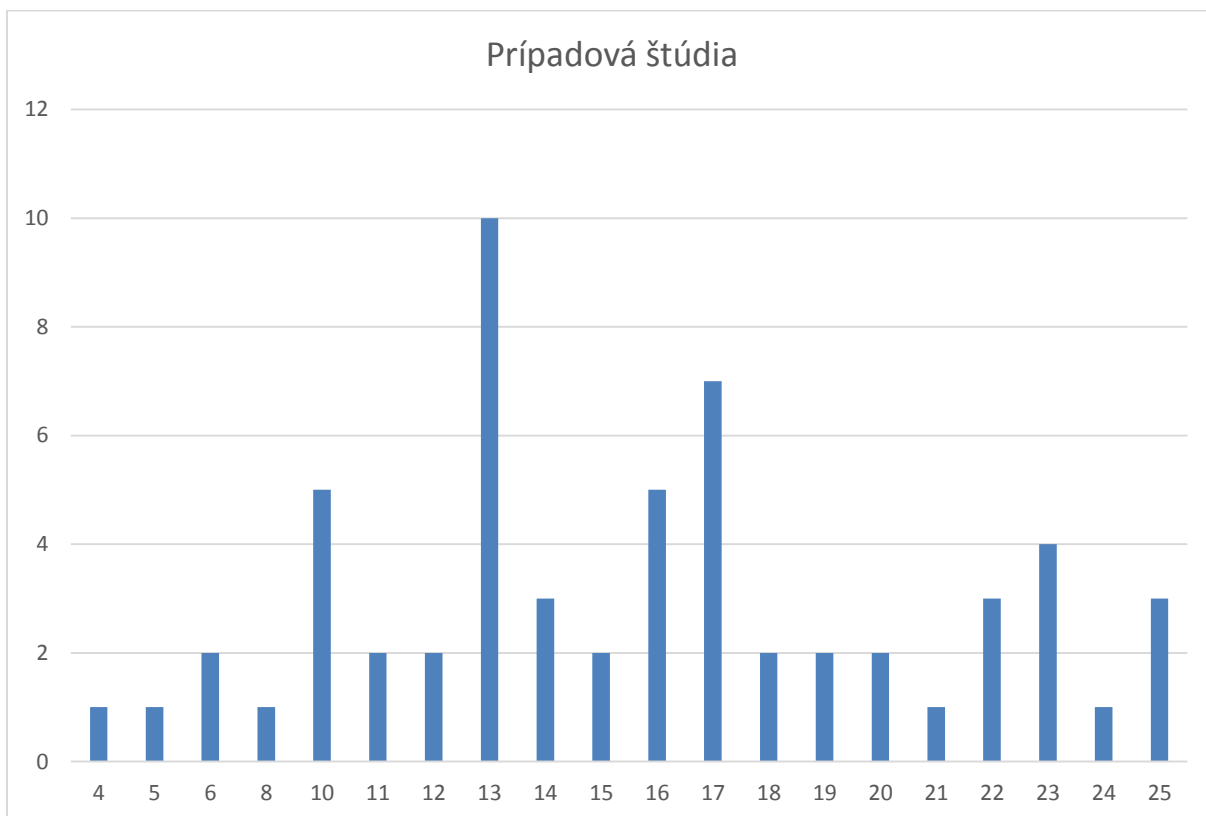

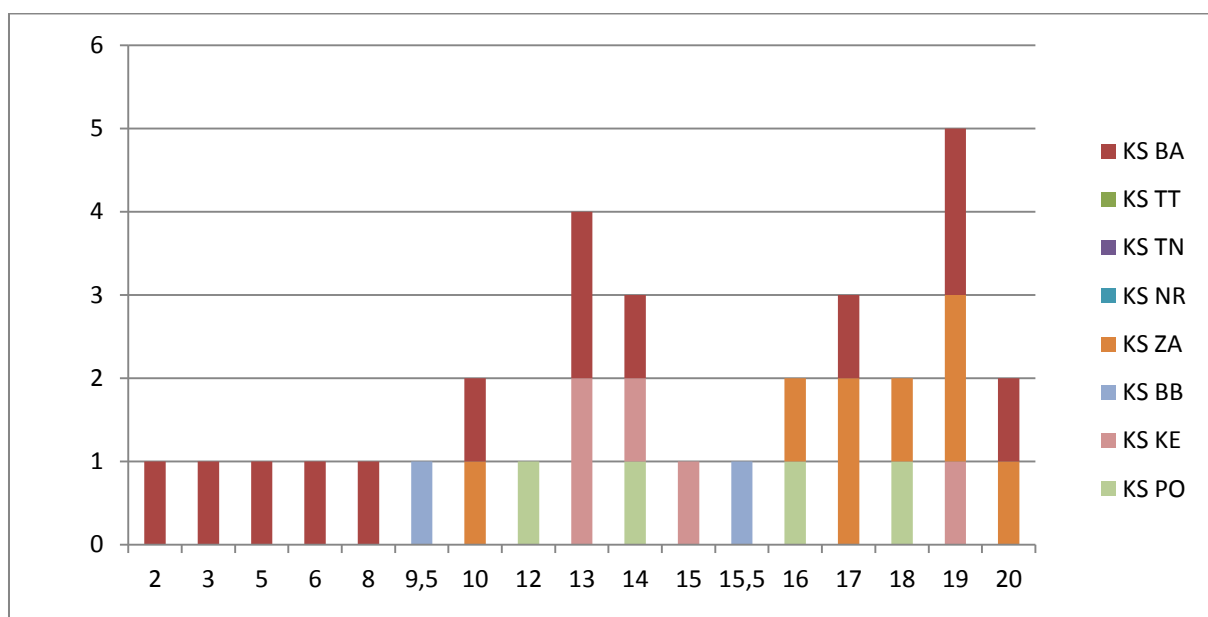
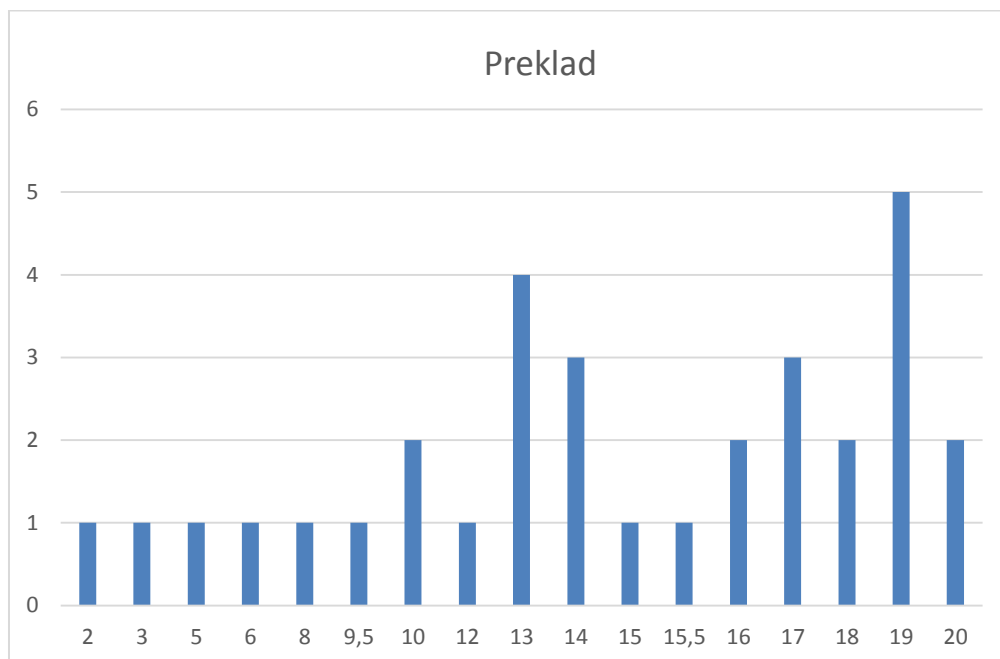
Príloha č. 2 - TEST

Príloha č. 3 – PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA

Príloha č. 3 – PREKLAD

Príloha č. 3 – VYPRACOVANIE SÚDNYCH ROZHODNUTÍ

